

ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОПИТУ НА ХАРЧОВІ ПРОДУКТИ В УМОВАХ КРИЗИ

Т.Г. Мостенська

Національний університет харчових технологій

Стабільність постачання харчових продуктів відповідно до попиту на них із врахуванням рівня покувної спроможності населення, забезпечення населення якісними харчовими продуктами за доступними цінами – задача підприємств харчової промисловості. Враховуючи економічну ситуацію, що склалась в країні, ринок продовольства потребує регулювання і втручання держави, щоб не допустити можливих провалів ринку та створення дефіциту на окремі товари.

Основною метою регулювання аграрного ринку є досягнення стабільності попиту, пропозиції, обсягів продажу та цін. Ці складові тісно взаємопов'язані між собою. Практика неодноразово підтверджувала, що сплеск пропозицій чи ажіотаж політу неодмінно дестабілізують обсяги продажу та ціни на продукцію. Внаслідок цього лихоманить ринок у цілому і за всіма напрямками, від втрат потерпають і виробники, і споживачі [1].

В сучасних умовах однією із головних проблем забезпечення ефективної діяльності підприємств харчової промисловості є управління пропозицією та задоволення попиту населення на харчові продукти. Вирішення цієї проблеми можливе шляхом здійснення постійного моніторингу стану ринку продовольства та визначення напрямів його розвитку. Більшість науковців, які досліджують проблему стану продовольчого ринку, зазначають, що в державі відсутня системна аграрна політика, що призводить до дисбалансу у відносинах між учасниками. Тому важливою проблемою в аграрній сфері економіки залишається незбалансованість між обсягами виробництва та споживання харчових продуктів.

Аналіз закономірностей й особливостей функціонування ринку продовольства, рівня конкурентоздатності продуктів харчування і ступеня монополізму свідчить, що в сучасних умовах роль держави в регулюванні ринкових відносин повинна підсилюватися, причому особливе значення вона здобуває саме в агропродовольчій сфері. Для усунення дисбалансу держава повинна проводити активну протекціоністську політику по відношенню до вітчизняних товаровиробників і захисту прав споживачів [2].

Характеризуючи тенденцію зміни цін, що склалась на ринку продовольчих товарів, можна зробити висновок щодо стрімкого зростання цін у 2015 році (табл. 1). Так, за офіційною статистикою у квітні 2015 року індекс споживчих цін виріс на 64,5% до рівня цін грудня 2010 року.

Характеризуючи ситуацію 2014 року, варто сказати, що рівень реальної заробітної плати за рік знизився відносно показника грудня 2013 року, на 13,6% і склав 86,4% при зростанні рівня номінальної заробітної плати за цей же період

на 10,4%. За цей же період індекс споживчих цін склав 124,9% [3]. Таке зростання індексу споживчих цін при зниженні рівня реальних доходів став причиною перерозподілу споживання у бік більш дешевих харчових продуктів, які мають вищий рівень енергетичної цінності.

Таблиця 1

Індекси споживчих цін на харчові продукти, % до грудня 2010 року

Роки	місяці											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2005	47,6	48,2	49,3	49,7	50,0	50,3	50,3	49,9	49,6	50,0	50,7	51,3
2006	52,1	53,5	53,2	52,9	52,7	52,6	51,6	50,9	51,5	52,2	52,5	52,9
2007	53,1	53,1	53,2	53,5	54,1	56,1	57,4	57,8	59,6	62,2	63,6	65,5
2008	68,3	70,9	74,9	78,8	80,3	80,8	79,7	79,3	79,6	80,5	80,6	81,5
2009	84,0	85,2	86,5	87,5	87,8	87,9	87,7	86,6	86,9	87,5	88,9	90,4
2010	93,3	96,6	97,8	97,3	95,9	95,0	94,4	94,3	98,4	98,9	99,0	100,0
2011	101,3	101,6	103,4	105,0	105,8	106,1	103,4	102,1	101,8	101,5	101,5	101,7
2012	101,9	102,2	102,4	102,2	101,4	100,8	100,3	99,8	99,7	99,5	99,3	99,4
2013	99,7	99,5	99,2	99,1	99,1	99,0	98,7	97,2	97,1	97,7	97,9	98,7
2014	99,1	100,3	102,7	107,0	110,9	111,6	110,8	110,7	113,9	116,9	118,4	123,2
2015	129,0	136,3	157,6	164,5								

Джерело : складено автором за [3]

Задачами підприємств харчової промисловості стане розроблення асортиментної політики, яка найбільшою мірою буде відповідати рівню покупної спроможності населення України.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Ільїна, С.Б. Контролінг процесів господарської діяльності в харчовій промисловості : навч. посібник / С.Б. Ільїна, Т.С. Журба. – К. : Професіонал, 2008. – 592 с.

2. Одінецов, М.М. Механізми регулювання розвитком продовольчого ринку [Електронний ресурс] / М.М. Одінецов // Ефективна економіка. – 2011.– №2. – Режим доступу : <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=471>.

3. Індекси споживчих цін [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Державної служби статистики України. – 2015. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.